



Handreiking Circulaire Gebouwen Milieulijst 2022



Auteur: RVO, MIA\Vamil
Datum: 18 februari 2022
Versie: 1.0 Definitief

Inhoud

Inleiding	3
1. Eisen voor circulaire gebouwen en gevels.....	4
1.1 Waar zijn de eisen te vinden?.....	4
1.2 Uitleg eisen circulaire gebouwen en woningen	4
2. Borging van circulaire bouwprojecten	11
3. Publicatie van het project.....	12
Bijlage I: Checklist publicatie.....	13
Bijlage II: Overzicht belangrijke informatiebronnen	15

Inleiding

Circulaire utiliteitsgebouwen, woningen en gevels zijn in de Milieulijst opgenomen om de transitie naar circulair bouwen te versnellen, door circulaire initiatieven in de bouw te ondersteunen met Milieu-investeringsaftrek (MIA) en praktische informatie over circulair bouwen te verzamelen en te delen.

De bedrijfsmiddelen (codes) voor circulaire gebouwen zijn opgehangen aan de Nationale Milieudatabase (NMD) en de bijhorende wettelijk voorgeschreven berekeningsmethodiek (Bepalingsmethode) voor de milieuprestaties van bouwmaterialen en gebouwen.

Kennisdeling is een belangrijk doel van de bedrijfsmiddelen voor circulair bouwen. Het delen van kennis over circulair bouwen maakt zichtbaar waar kansen en knelpunten liggen voor de bouwsector én de overheid om circulaire bouw te versnellen.

Om deze benadering succesvol te maken is de steun van de markt noodzakelijk. Intermediairs en assessoren dienen hun klanten op een heldere en eenduidige wijze te kunnen voorzien van advies, zodat investeringen in bouwprojecten die gemeld worden voor MIA positief beoordeeld kunnen worden door RVO.

De eisen voor circulaire gebouwen en gebouwdelen worden jaarlijks aangepast op basis van opgedane kennis en ervaring uit gecontroleerde meldingen voor MIA. In deze handreiking wordt uitleg gegeven over de eisen die gelden voor de dit jaar vigerende Milieulijst. Het doel hiervan is het bieden van achtergrondinformatie over de verschillende eisen en verduidelijken hoe hieraan kan worden voldaan, waaronder hoe en welke informatie moet worden aangeleverd.

Deze handreiking is opgedeeld in de volgende hoofdstukken:

- 1. Uitleg eisen van de omschrijvingen en de aan te leveren informatie.
- 2. Borging van projecten op basis van reële keuzes in ontwerp.
- 3. Te publiceren projectgegevens op het Podium Duurzame Gebouwen.

1. Eisen voor circulaire gebouwen en gevels

Op de Milieulijst staan de circulaire gebouwen in Hoofdstuk 6. Bedrijfsmiddel G 6100 heeft betrekking op utiliteitsgebouwen, G 6102 op woningen en G 6105 op woon- of utiliteitsgebouwegevels.

1.1 Waar zijn de eisen te vinden?

De exacte eisen en toelichtingen voor de verschillende bedrijfsmiddelen zijn onder andere hier te vinden:

- G 6100 Circulair utiliteitsgebouw; blz. 145 en 146 van de Brochure Milieulijst 2022. Of klik [hier](#).
- G 6102 Circulaire woning; blz. 147 en 148 van de Brochure Milieulijst 2022. Of klik [hier](#).
- G 6105 Circulaire woon- of utiliteitsgebouwegevel; blz. 148 en 149 van de Brochure Milieulijst 2022. Of klik [hier](#).

1.2 Uitleg eisen circulaire gebouwen en woningen

Circulaire utiliteitsgebouwen, woningen en gevels moeten voldoen aan de volgende eisen:

1. Creëren circulaire materiaalketens

Het gebouw(deel) moet een bijdrage leveren aan het creëren van circulaire materiaalketens. Deze bijdrage kan bijvoorbeeld bestaan uit:

- het toepassen van onderdelen van gesloopte of gerenoveerde gebouwen (hergebruik);
- het toepassen van demontabele en herbruikbare onderdelen of hernieuwbare of hoogwaardig recyclebare bouwmaterialen, voor zover het geen gangbare toepassingen betreft. Gangbare toepassingen zijn bijvoorbeeld het gebruik van menggranulaat, beton of staal dat gedeeltelijk uit gerecycled materiaal bestaat.

2. Duurzaam hout.

Al het nieuwe hout dat wordt toegepast moet duurzaam hout betreffen. Dit wordt aangetoond door middel van:

- een kopie van het Chain of Custody (CoC-)certificaat van een door TPAC goedgekeurd certificatiesysteem van de (hoofd-)aannemer(s), en
- een ondertekende verklaring van de betreffende aannemer(s), waaruit blijkt dat al het in het gebouw verwerkte nieuwe hout voldoet aan eisen van het door TPAC goedgekeurde certificatiesysteem.

3. MilieuPrestatieGebouwen (MPG)

De MPG van het gebouw(deel) moet berekend worden op basis van:

- Bij nieuwbouw: de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken versie 1.0 (juli 2020).
- Bij renovatie: de Bepalingsmethode Milieuprestatie Verbouw en Transformatie (11 november 2020), als addendum bij de Bepalingsmethode Milieuprestatie Bouwwerken.

De Milieuprestatieberekening betreft de berekeningsmethode die is voorgeschreven voor het Bouwbesluit. Deze is gebaseerd op reële aannames; men heeft in ieder geval goed zicht op de circulaire materiaalvoorraden die men voor het bouwproject gaat gebruiken en kan dit bij controle door RVO aantonen.

De MPG geeft de kosten voor de milieuschade van een gebouw (de schaduwprijs) weer, uitgedrukt in een bedrag per vierkante meter bruto vloeroppervlak (BVO) per jaar. Het toepassen van materialen die minder milieuschade veroorzaken leidt tot een lagere MPG.

Circulaire gebouwen hebben een lagere MPG-score dan gebouwen die op traditionele wijze en met gangbare bouwmaterialen zijn gebouwd, omdat bijvoorbeeld:

- het gebruik van nieuwe materialen wordt voorkomen door hergebruik;
- gebruik wordt gemaakt van gerecycled of hernieuwbaar materiaal en/of materialen die aan het einde van de levensduur van een gebouw kunnen worden hergebruikt in andere gebouwen.

Daarom wordt vereist dat de MPG ten hoogste € 0,5 is voor utiliteitsgebouwen zonder industrie functie en gebouwen met woonfunctie of € 0,3 voor gebouwen met industrie functie. Deze eisen zijn ambitieus maar haalbaar en liggen lager dan de wettelijke verplichtingen.

4. Materiaalgebruik

Om in aanmerking te komen voor MIA, moet een circulair gebouw ten minste:

- voor 50% op volumebasis bestaan uit hernieuwbare grondstoffen, of;
- zijn gebouwd met vijf bouwmaterialen of drie bouwmaterialen en een toestel binnen een bouwwerkinstallatie met een categorie 1 productkaart in de NMD.

Hernieuwbare grondstoffen

Hernieuwbare grondstoffen zijn grondstoffen die uit een bron worden geteeld, natuurlijk aangevuld of natuurlijk gereinigd op een menselijke tijdschaal. Voorbeelden hiervan zijn voornamelijk biotische grondstoffen als hout en gras (biomassa), maar ook abiotische grondstoffen als slib en water. Om te kunnen spreken van hernieuwbare grondstoffen moeten de hoeveelheid gewonnen en gevormde grondstoffen in balans zijn, de bron moet dus duurzaam worden beheerd en er mag geen sprake zijn van uitputting.

Het toepassen van hernieuwbare grondstoffen voorkomt de winning en het gebruik van nieuwe grondstoffen die beperkt beschikbaar zijn en is daarom een goede manier om het gebruik van primaire grondstoffen in de bouw te verminderen. Deze materialen leiden in de regel tot minder milieuschade dan gangbare materialen zoals beton en staal. Investeren in gebouwen die voor ten minste 50% op volumebasis bestaan uit hernieuwbare materialen is daarom één van de manieren om in aanmerking te komen voor MIA.

Het aandeel hernieuwbare grondstoffen bepaalt u door:

- het totale volume aan toegepaste bouwmaterialen in het gebouw (exclusief de fundatie en installaties) te bepalen;
- het totale volume aan bouwmaterialen op basis van hernieuwbare grondstoffen (exclusief de fundatie en installaties) te bepalen, en;
- op basis hiervan uit te rekenen wat het aandeel van de hernieuwbare materialen op het totale volume aan bouwmaterialen betreft.

Materialen die bijvoorbeeld voor 25% uit hernieuwbare grondstoffen bestaan, mogen hierbij voor 25% van het volume als hernieuwbaar worden meegenomen.

Materialen en toestellen met categorie 1 productkaart

De Nationale Milieudatabase (NMD) is gevuld met productkaarten van bouwmaterialen en installaties. Deze productkaart bevat algemene informatie over het product, zoals de naam, levensduur en functionele eenheid. Daarnaast bevat de productkaart ook informatie over de milieubelasting van een product die verkregen is door een levenscyclusanalyse (LCA).

In de NMD worden drie categorieën voor productkaarten onderscheiden: categorie 1, 2 en 3. Categorie 1 houdt in dat er specifieke data over een product in de productkaart staat. Categorie 1 kaarten geven hierdoor de meest nauwkeurige informatie over de milieubelasting van producten. Deze informatie is wenselijk, want alleen met nauwkeurige informatie over de milieubelasting van gebruikte producten is het mogelijk te sturen op het bouwen met producten met een zo laag mogelijke milieubelasting.

Momenteel zijn de meeste producten in de NMD opgenomen met categorie 2 of 3 productkaarten. Door materialen met een categorie 1 productkaart te vereisen wordt de vraag naar producten en materialen met een categorie 1 productkaart vergroot, waardoor het in de NMD laten opnemen van producten voor producenten aantrekkelijker wordt.

Missende informatie bij producten met categorie 1 productkaart

Van veel producten die met een categorie 1 productkaart zijn opgenomen in de NMD, ontbreekt nog de informatie over gerecycled materiaal en/of productthergebruik in de productkaart. Het opstellen van een LCA en het laten toetsten van aanvullende onderdelen van een LCA kost tijd. Door de termijn die RVO stelt aan het ontwerpassessment, kan het zijn dat dit niet haalbaar is binnen drie maanden na de melding voor MIA.

Het kan dus gebeuren dat er gekozen wordt voor een product op basis van 50% gerecycled materiaal en/of producten die 20% productthergebruik kennen, waarbij er nog geen sprake is van opname in de NMD op categorie 1 niveau of bepaalde gegevens nog ontbreken in de productkaart. In dit geval bestaat de mogelijkheid om de materialen toch op te nemen in het assessment. Er moet dan wel aangetoond worden dat er een LCA wordt opgesteld en getoetst gaat worden voor opname in de NMD op categorie 1 niveau of de aanvullende informatie zal worden toegevoegd. Het aantonen hiervan kan bijvoorbeeld door middel van een getekende opdracht voor het uitvoeren van een LCA. Ten tijde van het opleverassessment moeten de materialen in de NMD zijn opgenomen en wordt er gecontroleerd of de materialen voldoen aan de eisen uit de Milieulijst.

Aanvullende eisen ten aanzien van de bouwmaterialen

Opname in de NMD met een categorie 1 productkaart alleen is geen indicator voor een lage milieubelasting of circulariteit. Om circulair bouwen te stimuleren wordt daarom expliciet gevraagd naar materialen op basis van ten minste 50% gerecycled materiaal en/of materialen die kunnen worden hergebruikt (producthergebruik). Dit moet blijken uit de categorie 1 productkaart van het materiaal. Deze aanvullende eisen gelden niet voor een toestel (apparaat/machine) binnen een bouwwerkinstallatie.

5. Rapportage of dataset

Om de hoogwaardige toepassing van in een gebouw toegepaste materialen in de toekomst mogelijk te maken is actuele informatie over de toegepaste materialen en mogelijkheden voor demontage, hergebruik en recycling noodzakelijk.

De Milieulijst vereist daarom dat gedurende de gehele levensduur van het gebouw(deel) een actuele rapportage of dataset (hierna: materialenpaspoort) beschikbaar is, die:

- *ten minste alle elementen en componenten van het gebouw(deel) bevat, inclusief informatie over de mogelijkheden voor demontage, hergebruik en recycling van de individuele elementen en componenten;*
- *voor elk individueel element en component aangeeft of en hoe demontabel het is, en of het aan het einde van de levensduur bijvoorbeeld kan worden hergebruikt of gerecycled.* Deze informatie moet actueel worden gehouden, zodat deze bij de sloop of renovatie van een deel van het gebouw kan bijdragen aan een zo circulair mogelijke toepassing voor de hierbij vrijkomende elementen en componenten;
- *actueel en beschikbaar wordt gehouden tijdens de gehele levensduur van het gebouw.* Dit betekent dat moet zijn nagedacht over de wijze waarop wordt geborgd dat de rapportage beschikbaar blijft en wordt geactualiseerd op het moment dat er iets aan het gebouw wijzigt (bijvoorbeeld renovatie of aanbouw). Omdat het kan zijn dat het gebouw van eigenaar verandert tijdens de levensduur, moet ook zijn nagedacht over de overdracht van het materialenpaspoort aan de volgende eigenaar.

Het maakt voor de MIA niet uit voor welke specifieke vorm of aanbieder voor het materialenpaspoort wordt gekozen, mits het aan de minimale vereisten zoals omschreven in de Milieulijst voldoet. Het is daarom ook mogelijk om, bijvoorbeeld als architect of aannemer, zelf een materialenpaspoort te ontwikkelen.

6. Ontwerpassessment

Het ontwerpassessment moet aan de volgende criteria voldoen:

- Het ontwerpassessment moet worden gevalideerd door een door BREEAM-NL of GPR Gebouw erkende assessor. Dat wil zeggen dat de assessor een onafhankelijke toetsing aan de eisen uit de Milieulijst dient te doen op basis van het ontwerp, conform de richtlijnen die binnen BREEAM-NL en GPR Gebouw gebruikelijk zijn.
- Het ontwerpassessment moet **binnen drie maanden** na de melding voor MIA door de assessor zijn gevalideerd. Let op! Van deze termijn kan niet worden afgeweken.
- In het ontwerpassessment moeten ten minste de volgende onderdelen door de assessor zijn benoemd en gevalideerd:
 1. **INFORMATIE ASSESSOR:**
 - Naam assessor en assessornummer.
 - Verklaring dat de validatie onafhankelijk en naar eer en geweten is uitgevoerd.

2. **BESCHRIJVING PROJECT:**

Korte beschrijving van het gebouw(deel) met hierin in ieder geval:

- De gebruiksfunctie.
- Het BVO.
- De bijdrage aan het creëren van circulaire materiaalketens.

3. **HOUT:**

- Chain of Custody (CoC) certificaat of certificaten van (hoofd)aannemer(s).
- Verklaring van de (hoofd)aannemer(s) dat al het nieuwe hout dat in het gebouw(deel) wordt toegepast volgens CoC-systematiek van een door TPAC goedgekeurd certificatiesysteem ingekocht, geleverd en verwerkt wordt.

4. **MPG:**

- Verklaring dat de MPG voor het gebouw(deel) volgens de in de Milieulijst vereiste bepalingsmethodiek is opgesteld.
- De MPG van het gebouw(deel) ten hoogste respectievelijk € 0,3 of € 0,5 per m² BVO per jaar is.
- N.B.:
 1. In de MPG-berekening hoeven duurzame-energieopwekkingsinstallaties niet meegenomen te worden, omdat deze niet als onderdeel van het circulaire gebouw beschouwd worden.
 2. Doordat de vereiste MPG tot op één decimaal nauwkeurig is, wordt met een MPG van respectievelijk ten hoogste € 0,349 of € 0,549 voldaan aan de eisen.
 3. Indien één gebouw meerdere gebruiksfuncties heeft, moet per gebruiksfunctie een berekening van de MPG worden aangeleverd. Dus een aparte berekening voor gebouwdelen met industriefunctie, gebouwdelen zonder industriefunctie en gebouwdelen met woon- of logiesfunctie.

5. **MATERIAALGEBRUIK:**

Validatie dat:

- het gebouw(deel) voor ten minste 50% op volumebasis bestaat uit hernieuwbare grondstoffen (uitgaande van het totale volume exclusief de fundatie en installaties), **of**;
- is gebouwd met ten minste vijf bouwmaterialen of drie bouwmaterialen en een toestel binnen een bouwwerkinstallatie met een categorie 1 productkaart in de NMD, waarbij de bouwmaterialen voldoen aan de hiervoor in de Milieulijst opgenomen eisen m.b.t. gerecycled materiaal of producthergebruik.

6. **MATERIALENPASPOORT:**

- Verklaring dat er een materialenpaspoort voor het gebouw(deel) is of wordt opgesteld.
N.B. In de ontwerpfase hoeft er nog geen materialenpaspoort aanwezig te zijn, maar moet wel kunnen worden aangetoond dat dit bij oplevering van het gebouw(deel) beschikbaar komt. Dit kan bijvoorbeeld door middel van een opdracht voor het opstellen van een materialenpaspoort.

- Validatie dat het materialenpaspoort voldoet aan de in de Milieulijst opgenomen minimale vereisten, waaronder of en op welke wijze inzicht gegeven wordt in de mogelijkheden voor demontage, recycling of hergebruik per element of component, en hoe de actualiteit en beschikbaarheid van het materialenpaspoort gedurende de gehele levensduur van het gebouw(deel) zal worden geborgd.

7. BIJLAGEN:

- Het CoC-certificaat van de aannemer(s).
- De verklaring van de aannemer(s) dat uitsluitend gecertificeerd duurzaam hout wordt toegepast.
- De MPG-berekening(en).
- (De opdracht voor) het materialenpaspoort.

7. Opleverassessment

Het opleverassessment is vooral gericht op het verzamelen van informatie over circulair bouwen. Deze informatie zal door RVO worden gedeeld op het Podium Duurzame Gebouwen, zodat partijen kunnen leren van de kansen en belemmeringen met betrekking tot circulair bouwen.

Het opleverassessment moet voldoen aan de volgende eisen:

- Opleverresultaten van het project moeten worden aangeleverd in de vorm van een assessmentrapport dat binnen een jaar na oplevering van het gebouw(deel) en binnen vier jaar na de validatie van het ontwerpassessment is gevalideerd.
- Het opleverassessment moet worden gevalideerd door een onafhankelijke assessor.
- In het opleverassessment moeten de volgende onderwerpen aan de orde komen:

1. INFORMATIE ASSESSOR:

Zie ontwerpassessment.

2. HOUT:

Zie ontwerpassessment, controle toegepaste nieuwe hout door assessor.

3. MPG:

Zie ontwerpassessment, maar nu voor het gerealiseerde gebouw(deel).

4. MATERIAALGEBRUIK:

Zie ontwerpassessment, maar nu welke materialen en/of toestellen definitief in het gebouw(deel) zijn toegepast. De materialen en toestellen moeten nu op categorie 1 niveau in de NMD zijn opgenomen, inclusief de informatie over gerecycled materiaal en producthergebruik.

5. MATERIALENPASPOORT:

Zie ontwerpassessment, inmiddels moet het materialenpaspoort beschikbaar zijn.

6. BIJLAGEN:

- Bij projectcertificering m.b.t. hout: het projectcertificaat.
- MPG-berekening gerealiseerd gebouw(deel).
- Materialenpaspoort.

7. BESCHRIJVING GEREALISEERD PROJECT en LESSONS LEARNED:

- Beschrijving van de gerealiseerde bijdrage aan het creëren van circulaire materiaalketens.
- Beschrijving van de afwijkingen ten opzichte van het ontwerp (voor de circulaire onderdelen), indien aanwezig.

- Beschrijving van de oorzaak van deze afwijkingen tussen ontwerp en realisatie. Waar zaten de problemen? Denk hierbij niet alleen aan technische maar ook aan procesmatige drempels die er mogelijk waren, zoals; samenwerking met overheden, banken, planning, verkrijgbaarheid materialen, samenwerking ketenpartners, et cetera.
- Welke van deze drempels zijn overwonnen en hoe?
- Wat zijn de behaalde circulaire successen?
- Beeldmateriaal van het gerealiseerde gebouw en eventuele circulaire componenten.

8. Kennisdeling

RVO vraagt een officieel akkoord van de ondernemer die in het gebouw(deel) investeert om de ontwerp- en oplevergegevens te publiceren. Deze akkoordverklaring moet tijdens de controle van de melding(en) voor MIA worden aangeleverd.

Naar verwachting zullen meldingen binnen drie maanden na het indienen hiervan in behandeling worden genomen door RVO. Dat is tevens het moment waarop wordt gecontroleerd of het project via het [RVO Podium Duurzame gebouwen](#) is aangemeld. U dient het project zelf aan te melden op het podium met 'Podium Survey 123'. In uitzonderlijke gevallen kan RVO dit op uw verzoek namens u doen.

Het ontwerp- en opleverassessment zijn de basis voor de kennisdeling. Met name de kennisdeling bij oplevering is van belang. Na oplevering is het Podium Duurzame Gebouwen de plaats waar de 'lessons learned' gepubliceerd worden.

Wat er verder verwacht wordt aan te publiceren gegevens staat opgesomd in de bijlage I van deze handreiking. Hierin is een checklist opgenomen waarin is aangegeven welke onderdelen verplicht, optioneel of zeker niet in het projectrapport dienen te staan. Het project blijft na oplevering van het gebouw(deel) nog ten minste 2 jaar beschikbaar op het RVO podium.

9. Voorwaarde 10 genoemd onder paragraaf 2b van de Milieulijst

Het maximale bedrag dat voor MIA in aanmerking komt is gebaseerd op de bijkomende investeringskosten voor het realiseren van een duurzamer gebouw (zoals een 'meer circulair' of energiezuiniger gebouw). Het referentiekader hiervoor is een vergelijkbaar gebouw (qua oppervlakte, functionaliteit etc.) maar dan gerealiseerd volgens de wettelijke minimumeisen uit bijvoorbeeld het Bouwbesluit. Hoe hoger de bijkomende kosten voor het realiseren van een duurzamer gebouw, hoe hoger het MIA voordeel dat kan worden verkregen en het bedrag dat voor MIA in aanmerking komt.

Voorbeeld: het bouwen van een 'meer circulair' gebouw kost € 1.000.000 meer, dan mag het netto fiscaal MIA-voordeel € 400.000 bedragen (40% van de in aanmerking komende kosten). Voor een middelgrote of kleine onderneming is het toegestane voordeel hoger, namelijk respectievelijk 50% en 60% van de in aanmerking komende kosten. Bij een code 'G' (45% MIA) gaan we uit van een netto fiscaal voordeel van 11,25% van het bedrag waarover MIA wordt toegepast. In dit geval kan er dan maximaal (€ 400.000 / 11,25%) € 3.555.555 worden gemeld voor MIA.

2. Borging van circulaire bouwprojecten

Zoals eerder in deze handreiking aangegeven hebben de assessoren een belangrijke taak. Zij zijn de mensen die onafhankelijk moeten toetsen of het bouwproject ook daadwerkelijk is gebaseerd op reële materiaalvoorraden en ontwerpkeuzes.

Dit kan een spanningsveld creëren, omdat men door de opdrachtgever ingehuurd wordt om te valideren of een te bouwen of renoveren gebouw(deel) circulair is conform de eisen zoals opgenomen in de Milieulijst.

Voor een eerlijke toetsing is het echter noodzakelijk dat de assessor tevens mag aangeven waarom een project niet correct is volgens ontwerp en MPG-berekening. De borgingsystematiek van BREEAM-NL en GPR Gebouw, waaraan de assessoren zich conformeren, helpt hier al bij.

Toch kan er een onwenselijke verstoring van de zakelijke relatie ontstaan, waardoor de onafhankelijkheid van de assessor onder druk komt te staan.

Onderstaand zijn een paar scenario's geschetst waarin aangegeven is welke rol RVO speelt bij de finale toetsing en daarmee de onafhankelijke status van assessoren ondersteunt. Dit kan door intermediairs en assessoren meegenomen worden in hun gesprekken met opdrachtgevers, zodat er een duidelijk beeld geschetst wordt van de uitdaging die gepaard gaat met circulaire bouwprojecten. Mogelijkerwijs helpt dit om de onafhankelijke toetsing door de assessoren te borgen.

- a. Door publicatie van ontwerp- en opleverresultaten wordt er kennis gedeeld over de successen van een project, maar ook over de tegenslagen en problemen. Een project kan daarmee nog steeds als circulair project aangemerkt worden, ondanks het feit dat het uiteindelijk opleverresultaat niet volledig op het niveau van de eisen uit de Milieulijst is uitgekomen.
Dit is een voorbeeldproject, waarbij andere partijen kunnen leren van de successen en fouten die in dit project zijn gemaakt.
RVO zal een project in dergelijke situaties graag accepteren. Het feit dat opdrachtgevers van deze projecten hun ervaringen openlijk willen delen is juist de doelstelling van deze experimentele codes in de Milieulijst.
- b. RVO-MIA\Vamil controleert altijd of een project in ontwerp reëel is. Bij twijfel kan een project door RVO afgewezen worden als circulair project en dit als zodanig doorgeven aan de Belastingdienst. Deze controle staat los van wat het ontwerp-assessmentrapport vertelt.
- c. Ook bij het aanvullen van de publicatie met de opleverresultaten, kan blijken dat de opdrachtgever nooit de intentie had om een circulair gebouw te realiseren. Ook dan kan RVO de Belastingdienst adviseren om de toegekende fiscale voordelen terug te vorderen.
- d. Het forfaitaire bedrag zal gekoppeld worden aan de kleinste aangeleverde gebouwoppervlakte (BVO). Tussen het assessmentrapport en de MPG-berekening willen nog wel eens verschillen bestaan.

3. Publicatie van het project

Ten aanzien van de publicatie van het bouwproject geeft de checklist op de volgende pagina's het volgende aan:

- welke informatie uit de ontwerp- en opleverfase van het bouwproject verplicht gedeeld moeten worden op het RVO podium;
- welke informatie over het bouwproject gedeeld of juist niet gedeeld mag worden;
- wanneer (ontwerp- of opleverfase) de informatie gedeeld zal worden.

Het fiscaal voordeel kan berekend worden op basis van de gegevens in de publicatie, maar is geen bedrag dat specifiek benoemd gaat worden. Europese regelgeving schrijft wel voor dat van elk bedrijf dat € 500.000 aan steun uit MIA ontvangt, dit bekend gemaakt dient te worden. Dit is al opgenomen in de huidige meldingsformulieren.



Bijlage I: Checklist publicatie

Verplicht onderdeel	ontwerpfase	opleverfase
Projectnaam (MIA project - <titel>)	x	
Projectomschrijving (inclusief ingeschatte haalbaarheid, risico's en functie)	x	
Tekeningen (ten minste een impressietekening)	x	
Locatie (GIS-viewer)	x	
Namen van opdrachtgever, aannemer en assessor	x	
Assessmentrapportages volgens de eisen in § 1.2 van deze handreiking (inclusief de gevraagde bijlagen)	x	x
Bouwkosten totaal (bij ontwerp en oplevering)	x	x
Bijkomende investeringskosten in €/m ²		x
Informatie over circulaire innovaties op materialen en bouwtechniek (niet in detail i.v.m. patenten/octrooien)	x	x
Inzicht in circulaire materialenvoorraad bij bouw		x
Foto's (bouwfase/oplevering/bijzonderheden)		x
Resultaat van project (bij succes en bij niet gehaald doel), lessons learned		x
Belangrijkste knelpunten van het project (voorbereiding, organisatie, materiaalvoorraad, samenwerking, financiering, uitvoering)		x
Optioneel onderdeel	ontwerpfase	opleverfase
CO ₂ -reductie t.o.v. gangbaar project		x
EPD & HPD van materialen		x
LCA		x

Leverancier garantie (conform ISO)	x	
TCO-vergelijking		x
Subsidie-adviseur naam	x	
Verhouding met andere GRESB-vastgoed		x
EPG, BENG (in ontwerp en na 1 jaar gebruik)	x	x
Namen van leveranciers materialen	x	x
Toxiciteit van materialen t.o.v. gangbaar	x	x
Gebruikservaring na 1 jaar		x
Financieringsconstructie		x
Aansluiting bij platform voor materialenpaspoort		x
Volledige BREEAM-NL of GPR Gebouw beoordeling	x	x
Belemmering op technisch, juridisch en financieel gebied		x
Bijkomende kosten advies ontwerpfase voor circulair bouwen		x

Niet opnemen

ontwerpfase opleverfase

MIA voordeel of andere subsidiebedragen		
Exacte hoeveelheid materiaalgebruik		
Exacte omschrijving van innovatieve oplossingen niet specifiek opnemen in openbare publicatie.		
Persoonsgegevens		
Communicatie expert en assessor		
<i>Investeringsbedrag specifiek (wel richtprijs)</i>		



Bijlage II: Overzicht belangrijke informatiebronnen

Assessoren

- [BREEAM-NL](#)
- [GPR Gebouw](#)

Nationale Milieudatabase:

- Nationale Milieudatabase: www.milieudatabase.nl
- MPG: <https://milieudatabase.nl/milieuprestatie/bepalingsmethode/>
- Rekeninstrumenten: www.milieudatabase.nl/milieuprestatie/rekeninstrumenten/

RVO:

- MIA regeling – Circulair bouwen: www.rvo.nl/subsidies-regelingen/mia-en-vamil/sectoren/duurzaam-bouwen
- RVO podium voor inspirerende bouwprojecten: www.rvo.nl/podium
- Milieu Prestatie Gebouwen – MPG: www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/wetten-en-regels-gebouwen/nieuwbouw/milieuprestatie-gebouwen

Rijksoverheid:

- www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/circulaire-economie
- Transitie agenda circulaire bouw: [1821700-01-Transitie-Agenda-Circulaire-Bouweconomie.pdf](#)